

7/14795

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SÜRELİDİR

Sayı : 15671364-610-1576
Konu : 7/14795 sayılı
yazılı soru önergesi

28 / 9 /2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) TBMM Başkanlığı'nın 29/6/2017 tarihli ve 43452547-120.07-106874 sayılı yazıları.
b) Başbakanlığın 12/7/2017 tarihli ve 55607020-610-E.46739 sayılı yazıları.

İlgi yazı eki İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 7/14795 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun yazısı ekte sunulmaktadır.
Bilgilerine arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Başbakan Yardımcısı

Ek: BDDK'nın 9/8/2017 tarihli ve
E.11538 sayılı yazısı ve ekleri (5 sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı

Sayı : 97390103-610-E.11538
Konu : 7/14795 sayılı soru önergesi

09/08/2017
GÜNLÜDÜR

BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sayın Mehmet ŞİMŞEK)

İlgi : Başbakan Yardımcılığının (Sayın Nurettin CANIKLI) bila tarihli ve 75104166-610-47826 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazı ekinde gönderilen İstanbul Milletvekili Sayın Dr. M.Sezgin TANRIKULU'nun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğu 7/14795 sayılı soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin cevabımız ekte sunulmaktadır.

Bilgilerini arz ederim.

e-imzalıdır
Mehmet Ali AKBEN
Başkan

Ek: Soru önergesi cevabı (4 sayfa)

T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
TARİH: 10.8.2017
SAYI: 1576

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN DR. M.SEZGİN TANRIKULU'NUN 7/14795 SAYILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

Bireysel kredi ve bireysel kredi kartı borcunu ödememiş kişi sayılarına Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezinin internet sitesinde yer alan “İstatistikler” bölümünden ulaşılabilir.

Diğer taraftan, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından, Türk bankacılık sektörünün ivmelenen kredilendirme sürecini daha sağlıklı bir yapıya kavuşturmak amacıyla, 2010 yılından itibaren bir dizi makro ihtiyatlı politika uygulanmıştır. Özellikle 2013 yılında BDDK tarafından uygulanan makro ihtiyatlı tedbirler, başta kredi kartları olmak üzere tüketici kredilerinin kullanımını dizginleyici yönde teşvik edici olmuştur. Bu kapsamda kredi kartı limitleri tüketicinin geliri ile sınırlandırılmış, taksit ve vade sayısına sınırlama getirilmiş, taşıt kredilerinde de kredi değer oranı uygulamasına geçilerek bankaların daha iyi risk yönetimi yapmaları, tüketicilerin ise aşırı borçlanmadan kaçınmaları teşvik edilmiştir.

Ayrıca, tüketicilerin bilinçlendirilmesine yönelik olarak, bankacılık işlem ücretleri hakkında BDDK tarafından yayımlanan 2011/1 sayılı Genelge ile, bireysel müşterilerle sınırlı olmak üzere, bankalarca sunulan hizmetler karşılığında talep edilen her türlü faiz dışı unsurun (bazı bankacılık ürünleri için temel maliyet unsuru olan faiz oranı / kâr payı oranı ile birlikte) ve her türlü yasal kesintinin (BSMV, KKDF vb.), Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliğince belirlenecek ve banka internet sitesinin açılış sayfasının kolayca görülebilir bir bölgesinde yer alacak ortak bir sembol üzerinden ulaşılacak şekilde, belirli bir düzen içinde bankaların kendi internet sitelerinde yayımlanması zorunluluğu getirilmiştir. Bahse konu bilgiler BDDK internet sayfasında da yayımlanmakta olup (<http://ebulten.bddk.org.tr/TuketiciVerileri/Default.aspx>), anılan uygulamalara 01/07/2011 tarihi itibarıyla başlanılmıştır.

Ülkemizin de taraf olduğu OECD bünyesinde oluşturulan Finansal Tüketicinin Korunması Görev Gücü tarafından hazırlanan ve 2011 yılı Ekim ayında yayımlanan “Finansal Tüketicinin Korunmasına Yönelik Üst Düzey İlkeler” G20 tarafından benimsenmiş ve bu konuda kabul gören temel uluslararası referans haline gelmiştir.

Anılan referans ilkelere paralel olarak; finansal tüketicinin korunması, eğitilmesi ve finansal sisteme erişiminin artırılması konularını bütüncül bir yaklaşımla ele alan “Finansal Erişim, Finansal Eğitim, Finansal Tüketicinin Korunması Stratejisi ve Eylem Planları” Finansal İstikrar Komitesi tarafından hazırlanmıştır. Komite üyeleri Hazine Müsteşarlığı, BDDK ve Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından, T.C. Merkez Bankası ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun işbirliği ile hazırlanan söz konusu doküman 05/06/2014 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2014/10 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile yürürlüğe konulmuş ve koordinatör kuruluşların resmi internet sayfalarında kamuoyu ile paylaşılmıştır. Strateji ve Eylem Planlarında Finansal Eğitim Eylem Planının takibi ve koordinasyonunun SPK tarafından, Finansal Tüketicinin Korunması Eylem Planının takibi ve koordinasyonunun ise BDDK tarafından yapılacağı ve bu kurumların eylem planlarına ilişkin ayrıntılı bilgilerin yer aldığı yol gösterici dokümanlar

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

yayımlayacağı ifade edilmiştir. Bu kapsamda, BDDK tarafından hazırlanan, “Finansal Tüketicinin Korunması Eylem Planı Arka Plan Belgesi”, Kasım 2014’te BDDK web sitesinde yayımlanmıştır.

Ayrıca, finansal tüketicilerin, tasarruf ile kredi ve kredi kartı gibi sıklıkla başvurduğu bankacılık ürünlerinin doğru kullanımı konularında bilinçlendirilmesini sağlamak amacıyla hazırlanan uzun bilgi metinleri yerine, okunması ve anlaşılması daha kolay olan soru-cevap yoluyla tüketicinin bilgilendirilmesi hedeflenen www.finansaltuketici.gov.tr isimli internet sitesi kurulmuştur.

BDDK tarafından kredi kartlarının kullanımı nedeniyle oluşabilecek borç birikiminin önlenmesine ilişkin olarak ise, Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelikte (Yönetmelik) 08/10/2013 tarihli ve 28789 mükerrer sayılı, 31/12/2013 tarihli ve 28868 sayılı, 22/10/2014 tarihli ve 29153 sayılı ve 27/09/2016 tarihli ve 29840 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanan değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, kredi kartlarında asgari ödeme tutarları artırılmış olup, kredi kartı limitlerinin belirlenmesinde kişilerin gelir düzeylerinin dikkate alınması esas çerçevesinde kredi kartları için tanınacak toplam kredi kartı limitinin, ilk yıl için, ilgilinin aylık ortalama net gelirinin iki katını, ikinci ve sonraki yıllar için ise dört katını aşamayacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca, mal veya hizmet alımı sonrası belli bir ücret karşılığı borcun taksitlendirilmesi veya ödemenin ertelendiği dönemler de dahil olmak üzere, kredi kartları ile gerçekleştirilecek mal ve hizmet alımları ile nakit çekimlerinde taksitlendirme süresinin on iki ayı geçmeyeceği; bu sürenin kuyumla ilgili harcamalarda dört ay, elektronik eşya ve bilgisayar alımlarında altı ay, hava yolları, seyahat acenteleri, taşımacılık, konaklama, sağlık ve sosyal hizmetler ile ilgili harcamalarda, sağlık ürünü alımlarında, kulüp ve derneklere yapılan ödemelerde ve vergi ödemelerinde dokuz ay olarak uygulanacağı hususları ile kredi kartlarıyla gerçekleştirilecek telekomünikasyon, doğrudan pazarlama ile ilgili harcamalar, yurt dışında yapılan harcamalar ve yemek, gıda, alkollü içecek, akaryakıt, kozmetik, ofis malzemesi ile hediye kart, hediye çeki ve benzeri şekillerde herhangi somut bir mal veya hizmeti içermeyen ürünlerin alımlarında taksit uygulanamayacağı hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, Yönetmeliğin 22 nci maddesinin altıncı fıkrasında, bir takvim yılı içinde asgari ödeme tutarı toplam üç kez ödenmeyen kredi kartlarının nakit kullanımına, üst üste üç kez ödenmeyen kredi kartlarının ise nakit kullanımı ile mal ve hizmet alımına kapatılacağı, söz konusu kredi kartlarının limitlerinin, dönem borcunun tamamının ödenmesine kadar artırılamayacağı ve bu tür kartların nakit kullanımına veya kullanıma kapalı tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Yönetmeliğin Geçici 2 nci maddesinde ise, maddenin yayımı tarihi itibarıyla kredi kartlarının mevcut borç bakiyelerinin kart hamilleri tarafından talep edilmesi durumunda en fazla yetmiş iki ay ile sınırlı olmak üzere taksitlendirilebileceği, her aya düşen taksit tutarının ilgili ayın asgari ödeme tutarına ekleneceği hususları hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Öte yandan, Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik ile Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelikte konut, taşıt ve tüketici kredilerine ilişkin sınırlamalar düzenlenmiş olup, buna göre;

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

- Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmeliğin 12/A maddesi

“(1) Tüketicilere, konut edinmeleri amacıyla kullanılacak kredilerde ve taşıt kredileri hariç konut teminatlı kredilerde, kredi tutarının teminat olarak alınan konutun değerine oranı yüzde sekseni aşamaz. Sınırlamaya konu krediler için teminat olarak alınan gayrimenkullerin değerlemesinin Kurul veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş değerleme şirketlerine yaptırılması ve sınırlamada bu değerlerin kullanılması zorunludur.

(2) Tüketicilere, binek araç edinimi amacıyla kullanılacak taşıt kredilerinde ve taşıt teminatlı kredilerde veya yapılacak finansal kiralama işlemlerinde, kredi tutarının taşıtın değerine oranı taşıtın nihai fatura değeri elli bin Türk Lirası ve altında olanlar için yüzde yetmiş aşamaz. Bu oran, nihai fatura değeri elli bin Türk Lirasını aşan binek araçlarda, bedelin elli bin Türk Lirasına kadar olan kısmı için yüzde yetmiş, elli bin Türk Lirasının üstünde olan kısım için yüzde elli olarak uygulanır. İkinci el binek araçlarda taşıtın değerinin tespitinde kasko değeri esas alınır.

(3) Konut edinmeleri ve konut tadilatı kapsamında konutun 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 684 üncü maddesinde düzenlenen bütünleyici parçası niteliğini haiz olacak şekilde mal veya hizmet alımı amacıyla tüketicilere kullanılan krediler, konutların finansal kiralama yoluyla tüketicilere kiralanması, diğer gayrimenkul alımı amaçlı krediler ve eğitim ve öğrenim ücretinin finansmanı amacıyla kullanılacak krediler ile bu kredilerin yeniden finansmanı amacıyla kullanılan krediler hariç olmak üzere, tüketici kredilerinin vadesi kırk sekiz ayı aşamaz.

(4) Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki sınırlamalar, bu maddenin yayımı tarihinden önce kullanılan krediler ile bu kredilerin yeniden yapılandırılması halinde uygulanmaz.

(5) Bu maddede belirtilen sınırların aşılması halinde aşan kredi tutarı, birinci fıkraya konu krediler için teminat olarak alınan gayrimenkullerin değerlemesinin Kurul veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş değerleme şirketlerine yaptırılmaması halinde ise kredi tutarının tamamı bankaların özkaynaklarının hesaplanmasında sermayeden indirilen değer olarak dikkate alınır.”,

- Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmeliğin 11/A maddesi ise

“(1) Tüketicilere, binek araç edinimi amacıyla kullanılacak taşıt kredilerinde ve taşıt teminatlı kredilerde veya yapılacak finansal kiralama işlemlerinde, kredi tutarının taşıtın değerine oranı taşıtın nihai fatura değeri elli bin Türk Lirası ve altında olanlar için yüzde yetmiş aşamaz. Bu oran, nihai fatura değeri elli bin Türk Lirasını aşan binek araçlarda, bedelin elli bin Türk Lirasına kadar olan kısmı için yüzde yetmiş, elli bin Türk Lirasının üstünde olan kısım için yüzde elli olarak uygulanır. İkinci el binek araçlarda taşıtın değerinin tespitinde kasko değeri esas alınır.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

(2) Konut edinmeleri ve konut tadilatı kapsamında konutun 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 684 üncü maddesinde düzenlenen bütünleyici parçası niteliğini haiz olacak şekilde mal veya hizmet alımı amacıyla tüketicilere kullandırılan krediler, konutların finansal kiralama yoluyla tüketicilere kiralanması, diğer gayrimenkul alımı amaçlı krediler ve eğitim ve öğrenim ücretinin finansmanı amacıyla kullanılacak krediler ile bu kredilerin yeniden finansmanı amacıyla kullandırılan krediler hariç olmak üzere, tüketici kredilerinin vadesi kırk sekiz ayı aşamaz.

(3) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarındaki sınırlamalar, bu maddenin yayımı tarihinden önce kullandırılan krediler ile bu kredilerin yeniden yapılandırılması halinde uygulanmaz.

(4) Bu maddede belirtilen sınırların aşılması halinde, aşan kredi tutarı şirketin özkaynağının hesaplanmasında sermayeden indirilen değer olarak dikkate alınır.”

hükümlerini amirdir.

Ayrıca, BDDK tarafından hazırlanan Bankaların Kredi Yönetimine İlişkin Rehberde, kredi riskinin yönetiminde bankalar tarafından esas alınması gereken ilkeler açıklanmış olup, bireysel kredi politikalarının belirlenmesinde kredi müşterilerinin gelir durumlarının dikkate alınması, bireysel kredi limitlerinin belirlenmesinde müşterinin borç/gelir oranı gibi borç ödeme kapasitesini gösteren genel kabul görmüş oranlardan faydalanılması ve gelir durumunun sürdürülebilirliğinin değerlendirilmesi, müşteri riskliliğine ilişkin değerlendirmelerde ise müşterilerin gelir durumunun güvenilir bilgi ve belgelerle teyit edilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte, söz konusu mevzuat hükümlerine aykırılık halinde ilgili mevzuat uyarınca idari para cezası uygulanmaktadır.